

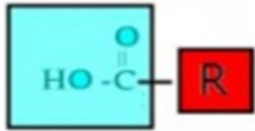
ไขมันและการวิเคราะห์หาคกรดไขมัน (Fatty acid)

โดย Gas Chromatographic Method

ไขมัน (Fat) เป็นสารอินทรีย์ที่ประกอบไปด้วยธาตุคาร์บอน ไฮโดรเจน และ ออกซิเจนเป็นสารประกอบไม่ละลายน้ำ ไขมันที่พบในอาหารมี 2 ประเภท คือ ไขมันที่มองเห็นด้วยตาเปล่า ได้แก่ มันหมู มันวัว น้ำมันพืช และไขมันที่มองไม่เห็นด้วยตาเปล่า เช่น นม เนื้อสัตว์ เป็นต้น (นันทยา จงใจเทศ, 2557)

สูตรโครงสร้างของกรดไขมัน

สายไฮโดรคาร์บอน

หมู่คาร์บอกซิล
carboxyl group

กรดไขมัน (fatty acid) คือกรดคาร์บอกซีลิก (carboxylic acid) เป็นกรดอินทรีย์ ซึ่งโมเลกุลของกรดไขมันประกอบด้วยหมู่คาร์บอกซิล (COOH) เป็นส่วนที่ละลายน้ำได้ ซึ่งแสดงความเป็นกรด ต่ออยู่กับสายของไฮโดรคาร์บอนที่ไม่ละลายน้ำ

หลักการวิเคราะห์

การสกัดไขมันจากอาหาร เพื่อนำไขมันที่ได้มาเมทิลเลทเป็นเมทิลเลอเอสเทอร์ นิดเข้าเครื่องแก๊สโครมาโตกราฟเพื่อแยกชนิดของกรดไขมันพร้อมทั้งคำนวณปริมาณ

วิธีการทดลอง

กรดไขมันแต่ละชนิดมีคุณสมบัติแตกต่างกันและส่งผลต่อสุขภาพแตกต่างกัน กรดไขมันอิ่มตัว จะเพิ่มระดับคอเลสเตอรอลในเลือด กรดไขมันไม่อิ่มตัวตำแหน่งเดียวมีคุณสมบัติลดระดับคอเลสเตอรอลที่ไม่ดี กรดไขมันไม่อิ่มตัวหลายตำแหน่ง เช่น กรดไขมันโอเมก้า 3 ซึ่งพบมากในปลาทะเล สามารถลดปัญหาของโรคหัวใจและหลอดเลือดได้

ชั่งตัวอย่าง 3-5 g ใส่ขวดกั้นแบน ขนาด 125 ml
 ↓
 + CHCl₃ : MeOH (2:1) 50 ml
 Mix 30 min ด้วยเครื่อง magnetic stirrer
 ↓
 นำตัวอย่างมากรองผ่านกระดาษกรองเบอร์ 1 ลงมาที่กรวยแยกสาร (Separatory funnel)
 ↓
 ตั้ง flask ด้วย CHCl₃ : MeOH 25 ml 2 ครั้ง + น้ำกลั่น 20 ml Mix เบาลูให้เข้ากัน และตั้งทิ้งไว้ คืน
 ↓
 ไขส่วนล่างใส่ flask ขนาด 125 ml ที่ทราบน้ำหนักแน่นอน และนำส่วนข้างบนทิ้ง
 ↓
 นำมาระเหยที่เครื่อง Rotary vacuum evaporator
 ระยะเวลา solvent ออก T bath ≈ 50 °C, P ≈ 474, T cooling ≈ 10 °C
 ↓
 + isopropanol + n-hexane 2 ครั้ง
 ↓
 Blow ด้วย N₂ จนตัวอย่างแห้ง ไม่มี solvent เหลืออยู่
 ↓
 ชั่งน้ำหนัก

ใช้ pasture pipet ดูดไขมันใส่ tube ขนาด 15 ml
 Tube A fat 3-5 หยด
 Tube b internal std. + fat 3-5 หยด ชั่งน้ำหนัก
 ↓
 + 0.5N NaOH in MeOH 4 ml mix ด้วย vortex
 แช่ใน water bath T = 85 °C, 10 min นำออกมา mix ด้วย vortex ทุกๆ 3 min
 ↓
 ทำให้หายเย็นในอ่างน้ำ
 + 14% BF₃ in MeOH 4 ml mix ด้วย vortex
 แช่ใน water bath T = 85 °C, 10 min นำออกมา mix ด้วย vortex ทุกๆ 3 min
 ↓
 ทำให้หายเย็นในอ่างน้ำ
 + n-hexane 3 ml mix ด้วย vortex
 ใส่ water bath ที่ T = 85 °C, 5 min นำออกมา mix ด้วย vortex ทุกๆ 3 min
 ↓
 ทำให้หายเย็นในอ่างน้ำ
 + saturated NaCl 3 ml เขย่าแรงๆ 100 ครั้ง
 ↓
 centrifuge ที่ความเร็วรอบ 2,500 รอบ/นาที (RPM) 10 min ที่ T = 15 °C
 ↓
 ดูดส่วนใสข้างบนใส่ flask ขนาด 50 ml ที่ทราบน้ำหนักแน่นอน
 ★ + n-hexane 3 ml เขย่าแรงๆ 100 ครั้ง
 ↓
 ★ centrifuge ที่ความเร็วรอบ 2,500 รอบ/นาที (RPM) 10 min ที่ T = 15 °C
 ↓
 ดูดส่วนใสข้างบนใส่ flask
 ระยะเวลา solvent ออก T bath ≈ 50 °C, P ≈ 474, T cooling ≈ 10 °C
 ↓
 + isopropanol + n-hexane 2 ครั้ง
 ↓
 ชั่งน้ำหนักเพื่อหา methyl ester
 ↓
 ละลาย methyl ester ด้วย 2.5% n-hexane
 ↓
 เก็บใส่ขวดสีใส แล้วฉีดเข้าเครื่อง GC 1 µl

นางสาวชุตินา ทองสองแก้ว และ นางสาวพรทิพย์ ชำนาญ

คณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่